

In memoriam dr. Ozsváth Károly

A hírről a közösségi médiából és telefonhívás útján is értesültünk: 99. életévében otthonában csendesen elaludt dr. Ozsváth Károly emeritus professzor, a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikájának korábbi vezetője, a hagyományokra építő Ideg-Elmegyógyászati Klinika jogutódjaként létrejött gyógyító-oktató- és kutatóhely alapítója, majd hat éven keresztül tekintélyes vezetője, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a Magyar Pszichiátriai Társaság alapító tagja.

Dr. Ozsváth Károly 1926-ban született Budapesten. 1944-ben kitüntetéssel érettségizett, 1950-ben „summa cum laude” fokozattal szerzett orvosi diplomát a Pázmány Péter Tudományegyetemen. 1949 januárjától orvostanhallgatóként a Honvéd Kollégium tagja volt, 1950 szeptemberében tisztte avatták. Pályafutása során tisztiorvosi, neurológiai, pszichiátriai, addiktológiai és pszichoterápiás szakvizsgákat tett. Kutatói tevékenysége eredményeként 1973-ban az orvostudomány kandidátusa lett, 1999-ben az MTA doktora címet nyerte el. Az 1980-ban alakult Magyar Pszichiátriai Társaság alapító tagja, 1977-től a Pécsi Orvostudományi Egyetem címzetes, 1987-től kinevezett egyetemi tanára, 1987 és 1993 között a Pszichiátriai és Orvosi Pszichológiai Klinika tanszékvezető egyetemi tanára, megyei pszichiáter szakfőorvos volt. 1984-től megszűnéséig a Tudományos Minősítő Bizottság szakreferensi feladatait látta el.

Kutatási érdeklődésének központjában a pszichiátriai epidemiológia és az öngyilkos magatartás tanulmányozása állt. Korai neurózis epidemiológiai megerősítették azt a klinikai tapasztalatot, hogy a neurotikusok aránya sokkal nagyobb, mint az a morbiditási statisztikákból következne. Kutatási csoport vezetőjeként jelentős szerepe volt egy nemzetközi tapasztalatokat is integráló elméleti és gyakorlati katonai mentálhigiénés modell kidolgozásában. A devianciák és az öngyilkosság kutatásának jelentős hazai fejezete volt a Társadalmi Beilleszkedési Zavarok projekt - melynek létrejöttéhez ő is hozzájárult -, ami által megszorodtak a hazai szociálpszichiátriai kutatási eredmények. Kutatói munkássága során igazolta, hogy a különböző felnőttkori beilleszkedési, alkalmazkodási zavarok gyermekkori eredetűek, utalnak az elégtelen családi és iskolai szocializációra. Fontos szerepe volt a „pécsi pszichoterápiás iskola” kialakulásában és a pécsi pszichoterápiás képzés elindításában.

Katonaorvosként Miskolcon, Budapesten és Pécsen teljesített szolgálatot. 1988. szeptember elsejével a volt Pécsi Honvédkórház ideg-elme osztályának főorvosaként helyezték nyugalomába, ezredesi rendfokozatban. Nyugdíjas éveiben pszichoterápiás és pszichiátriai magánrendelést folytatva segítette a hozzá forduló betegek gyógyulását. Szellemi frissességét és aktivitását jelzi, hogy az életművét bemutató, utolsó tudományos kötete, a „Járatlan utakon”, 2021-ben, 95 éves korában jelent meg.

Több mint fél évszázados, az ezredfordulón bőven átívelő emberi-szakmai pályafutására emlékezni, azt méltatni nehéz dolog, megkísérelni sem könnyű a gazdag életpálya megannyi jelentős állomásának és jelenleg is érvényes tanulságának felsorolását. Egy teljes életút volt az övé, méltó befejezéssel. Halála előtt öt nappal még Facebook-posztokat írt a szakmájáról, főbb klinikai és kutatási témáiról (szuicidológia, addiktológia, neurózis, szociálpszichológia), a finn-magyar pszichiátriai kutatási együttműködés keretében történt látogatására emlékezve.

Életére és széles körű aktivitására visszatekintve úgy érezhetjük, hogy talán sohasem volt annyira szükség a szó klasszikus értelmében vett tanítómesterekre, mint az utóbbi évtizedekben, amikor az orvoslét a humanista, segítő-gyógyító szerep helyett sokszor inkább egy technokrata funkció korlátai közé kényszerült. Bár az új tudományos eredmények elképzelhetetlen bőségben állnak rendelkezésünkre, az orvosi-pszichológiai hivatást választóknál ez mégsem eredményezte kompetenciaérzésük megerősödését, vagy akár a gyógyítás minőségének jelentős javulását. A pszichiátré váláshoz sokkal többre van szükség. Ebben a szinte élethosszig tartó fejlődésben kulcsszerephez jutottak azok a mesterek, akik tanításuk, mindennapi gyógyító tevékenységük és személyes példák révén nyújtottak hiteles mintát, szilárd alapot biztosítva szakmai identitásunk kialakulásához és kiteljesedéséhez. A pécsi iskola szerencsére mindig bővelkedett tanítómesterekben, szerepük és jelentőségük aligha felbecsülhető a klinika magas színvonalú, emberközpontú és holisztikus szemléletének kialakulásában.

Közülük most Ozsváth professzor előtt tisztelgünk, és csak remélni merjük, hogy hozzá tudunk járulni ahhoz az örök érvényű igazsághoz, mely szerint a tudományos és szakmai műhelyeket nemcsak a tanítómesterek, hanem a tanítványaik is minősítik, akik képviselhetik és továbbörökíthetik a mintát, a teljes, hiteles és minőségi életpálya tanulságait, a sok irányú nyitottságot, az új ismeretek integrációját, az értékes tradíciók megőrzését. Ebben is sokat köszönhetünk dr. Ozsváth Károlynak.

Halálával a magyar pszichiátria egyik legjelentősebb alakját veszítettük el. Tisztelettel és szeretettel emlékezünk rá, kifejezve megrendülésünket, nagyra értékelve életpályáját, megőrizve örökségét.

Isten Önnel, Professzor Úr!

A PTE KK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikájának munkatársai